

KUNNSKAPSSENTER
FOR UTDANNING

Årsmelding 2017

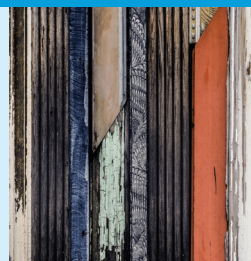

KUNNSKAPSENTER FOR UTDANNING
BESØKSADRESSE: Drammensveien 288, 0283 Oslo
POSTADRESSE: Postboks 564, NO-1327 Lysaker
FORSIDEFOTO: Shutterstock

TITTEL: Årsmelding 2017

KUNNSKAPSENTER FOR UTDANNING
TELEFON: +47 22 03 70 00
EPOST: kunnskapssenter@forskningsradet.no
INTERNETT: www.kunnskapssenter.no
FACEBOOK: [kunnskapssenter](https://www.facebook.com/kunnskapssenter)
TWITTER: [kunnskapsrad](https://twitter.com/kunnskapsrad)

Kunnskapssenter for utdanning ble formelt åpnet i mai 2013. Kunnskapssenterets primære oppgave er å produsere, samle, syntetisere og spre forskningskunnskap om ulike problemstillinger i utdanningssektoren.

Direktørens beretning	2
Kunnskapssenter for utdanning – mål og oppgaver	4
Kunnskapsoversikter	5
Lærerutdanning	5
Kunnskapsbasert språkarbeid	6
Stress i skolen	6
Campusutforming	7
Vitenskapelige artikler	8
Kommunikasjon og formidling	9
Nasjonale presentasjoner	9
Internasjonale vitenskapelige konferanser	9
Internasjonalt samarbeid	10
Nyhets saker i media	11
Øvrige aktiviteter	12
Kunnskapsparlament	13
Kunnskapsbasen og nettsted	13
Sosiale medier	13
Brukerrådet	13
Ansatte	13
Formatutvikling	14

DIREKTØRENS BERETNING

”Kunnskapssenter for utdanning ønsker å være en pådriver i arbeidet med å utvikle og forbedre formatet på forskningsoppsummeringer og er opptatt av at presentasjonsformen skal være så godt tilpasset kunnskapsbehovet som mulig”

Som årsmeldingen viser, har 2017 vært et produktivt år ved Kunnskapssenter for utdanning. Senteret er etablert for å samle, sammenstille og spre kunnskap fra forskning om spørsmål med relevans for utdanningssektoren. Politikere som ønsker å jobbe kunnskapsbasert og et internasjonalt raskt økende publiserings-tempo, gjør det stadig viktigere å utvikle gode formater for oppsummert og syntetisert forskningskunnskap. Kunnskapssenter for utdanning ønsker å være en pådriver i arbeidet med å utvikle og forbedre formatet på forskningsoppsummeringer og er opptatt av at presentasjonsformen skal være så godt tilpasset kunnskapsbehovet som mulig.

Det er en utbredt oppfatning at det som kalles *evidensbevegelsen* startet i helsesektoren og at det nå arbeides for å få utdanningssektoren til å kopiere arbeidet som gjøres i forskernettverk som Cochrane Collaboration, som ble etablert i 1993 og Campbell Collaboration, som ble etablert i 2000. Mange er imidlertid ikke klar over at utdanningsforskere og politikkkutformere allerede på 1960-tallet var opptatt av metoder for oppsummert forskning. Da den amerikanske presidentens vitenskapelige komité i 1963 leverte en rapport til president Kennedy, argumenterte de for at det måtte tas initiativ til å oppsummere forskning dersom politikk og forvaltning skulle klare å følge med i det de beskrev som en forestående ”informasjonsekspløsjon”. Samtidig

begynte forskere å samle effektstudier for å identifisere intervensjoner som forskning viste hadde bedre effekt enn andre. På 1970-tallet gjennomførte Gene Glass, som var president for AERA (American Educational Research Association) i 1975-76, sammen med sin kone, Mary Lee Smith, de første meta-analysene, og ga navn til metoden. Fra 1976 til 1982 publiserte de flere studier blant annet om forholdet mellom klassestørrelse og elevenes læringsutbytte.

Selv om evidensbevegelsen har disse røttene i utdanningsforskning, oppfatter noen den som en motsetning til pedagogisk klokskap, fordi «kjølig» evidens kan skyve andre, «varmere» kunnskapsformer i skolen til side, erstatte lærernes profesjonelle skjønn og redusere praksis til tekniske handlinger. Slik frykt for forskning er trist fordi et stort problem i utdanningssektoren er at kunnskapsgrunnlaget er svakt og uklart, noe som kan gjøre utdanning til en politisk kasteball og splitte og svekke profesjonen. Et kjennetegn ved profesjoner er at deres kunnskapsbase består av kunnskap fra forskning og kunnskap fra erfaring. Det er derfor grunn til å anta at lærerprofesjonen styrkes, ikke svekkes, ved å få tilgang til mer oppsummert, faktabasert kunnskap om sentrale utdanningspraksiser. Det er derfor viktig hvordan forskningen oppsummeres og presenteres.

Utdanningssektoren trenger ikke bare rapporter som oppsummerer funn fra effektstudier, men også oppsummeringer av kvalitative studier, teoretiske artikler og studier som har brukt flere metoder. Det kan gjøre det tydeligere for praksisfeltet hvordan ting virker og hvorfor, ikke bare at det virker. I tillegg til at de oppsummerer allerede gjennomført forskning, kan forskningsoppsummeringer ha et begrepsavklarende eller konseptuelt formål. I 1977 skrev sosiologen Carol Weiss en artikkel hvor hun argumenterte for at ikke all bruk av forskning skjer i form av et én til én forhold, det vil si at bestemte data brukes til bestemte formål. Bruk av forskning kan like gjerne være indirekte og et resultat av at forskning har fungert avklarende, gitt nye innsikter, hjulpet en til å løfte blikket og gjort det mulig å utvikle nye ideer. Weiss kalte dette forskningens *opplysningsfunksjon*¹. I et slikt perspektiv blir forskning en kunnskapskilde som kan bidra til fornyelse ved å hjelpe oss til å se gamle problemstillinger i et nytt perspektiv eller bringe prosesser videre.

Ideelt sett skal alle forskningsoppsummeringer både kunne plasseres i en evidenstradisjon og fungere opplysende. Valg av format, presentasjonsform og syntesemetode avgjør om man lykkes med begge deler. Samtidig er kvaliteten på kunnskapsoversikten avhengig av kvaliteten på studiene.

I 2017 leverte Kunnskapssenter for utdanning forskningskartleggingen *Språkarbeid i barnehager med flerkulturelle barn* til Alna bydel. 34 artikler er kartlagt og viser at nyere forskning går ut fra at translanguaging, (at man arbeider med begge språk samtidig) egner seg best for barn som skal lære på to språk. Kartleggingen konkluderer med at barna må stå i sentrum for læringsaktivitetene, at barn lærer best når de er aktive og at barnehageansatte gjennom undersøkende praksis må utvikle større bevissthet om læringsfremmende tiltak og metoder.

I tillegg har senteret levert tre forskningsoppsummeringer til KD. Den første, *Lærerutdanning som profesjonsutdanning*, bidrar med kunnskapsgrunnlag for politikkutforming, samtidig som den kan være nyttig for institusjoner som innfører grunnskolelærerutdanning på masternivå eller ønsker å fornye sine lærerutdanninger. Den andre, *Stress i skolen – en systematisk kunnskapsoversikt*, tar utgangspunkt i at stadig flere unge rapporterer om stress og psykiske helseproblemer. Det er derfor viktig å finne ut om skolen kan ha bidratt i denne utviklingen. Etter å ha analysert og syntetisert 33 studier fra 28 land, kan ikke KSU dokumentere at elevers opplevelse av skolepress har økt nevneverdig de siste 20 årene. Kunnskapsoversikten konkluderer med at skolen må hjelpe elever til å mestre stress og balansere krav og forventninger og ha særlig oppmerksomhet på de elevene som rapporterer både om stress og psykiske helseproblemer.

Den tredje forskningsoppsummeringen, *Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring – en systematisk kunnskapsoversikt* har analysert 31 artikler og finner at en sentral trend i campusutforming er færre rom og flere åpne arealer som kan brukes fleksibelt. Dagens studenter foretrekker uformelle læringsrom hvor de har enkel adgang til internett, mat og drikke, kan sitte komfortabelt og være del av et sosialt miljø samtidig som de kan arbeide individuelt og holde kontakt med sine digitale nettverk.

Årsmeldingen viser at også i 2017 har Kunnskapssenter for utdanning hatt en utstrakt utadrettet aktivitet.

1. Weiss, C. H. (1977). Research for policy's sake: The enlightenment function of social research. Policy analysis, 531-545.

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING – MÅL OG OPPGAVER

Som faglig autonom aktør arbeider Kunnskapssenter for utdanning (heretter kalt Kunnskapssenteret eller KSU) etter høy internasjonal standard med å sammenstille utdanningsforskning i ulike format og utvikle kunnskap om hvordan forskning kan styrke utdanningssektoren.

Kunnskapssenterets viktigste mål er:

- å sammenstille og formidle forskning som er relevant for målgruppene
- å bidra til en kunnskapsbasert politikk-utforming, forvaltning og praksis samt en kunnskapsbasert utdanningsdebatt

Dette skal oppnås ved at Kunnskapssenteret:

- samler og presenterer systematiske kunnskapsoversikter i en åpen kunnskapsbase
- oppsummerer og oversetter tilgjengelige kunnskapsoversikter, rapporter og kortfattede oversikter
- presenterer sentrale forskningsresultat fra norsk og internasjonal utdanningsforskning
- identifiserer kunnskapshull, og spiller disse inn til myndigheter, forskningsmiljøer og relevante programsatsinger i Norges forskningsråd
- bidrar til økt kompetanse og kapasitet på sammenstilling og oppsummering av forskningsresultater, i samarbeid med norske og internasjonale forskere
- skaper møteplasser for forskere, praktikere og myndigheter

Paneldebatt, «Skoleutvikling for framtida» Universitetsskole-samarbeidet mellom NTNU, Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune, 13. november, 2017. Fra Venstre: Hans Lieng (lokallagsleder, Utdanningsforbundet), Sølvi Lillejord (direktør, Kunnskapssenter for utdanning), Thomas Dahl (NTNU) og Bjørn Ivar Midjo (rektor, Charlottenlund ungdomsskole).
Foto: Anne Berit Emstad (NTNU).

KUNNSKAPSOVERSIKTER

I 2017 har Kunnskapssenteret fullført to systematiske kunnskapsoversikter, en systematisk forskningskartlegging og et kunnskapsgrunnlag.

Lærerutdanning som profesjonsutdanning - forutsetninger og prinsipper fra forskning

Lillejord, S. & Børte, K. (2017). *Lærerutdanning som profesjonsutdanning - Forutsetninger og prinsipper fra forskning*. Et kunnskapsgrunnlag. Oslo. Kunnskapssenter for Utdanning, www.kunnskapssenter.no.

[Les rapporten her.](#)

For å bidra med kunnskapsgrunnlag til utviklingen av en femårig profesjonsutdanning for lærere har Kunnskapssenter for utdanning kartlagt internasjonalt publisert forskning som viser hvilke forutsetninger som må være på plass for at lærerutdanningen skal kunne utvikles som en profesjonsutdanning.

Rapportens hovedfunn:

Forbedret lærerutdanning forutsetter bred forankring, klar ansvars plassering, enighet om hva som må gjøres og langsiktig, koordinert innsats på flere områder og nivåer samtidig. Et grunnleggende trekk ved profesjonsutdanninger er at forskning betraktes som en sentral kunnskapskilde. Det vil si at lærerutdanningen må vise studentene hvordan de skal finne relevant forskning, hva som kjennetegner god forskning, hvordan de skal arbeide som undersøkende praktikere, hvilke kunnskapskilder de har å støtte seg til i kritisk undersøkende profesjonsarbeid og hva det vil si å lese og forstå forskning.

En profesjonsutdanning for lærere må bygge på et konsistent syn på kunnskap og læring som gjennomsyrrer hele læreplanverket og preger utdanningspraksis i lærerutdanningsinstitusjonene og skolen.

Vellykket implementering av utdanningspolitikk forutsetter at de som skal realisere policyintensjoner må delta når det utformes tiltak, for eksempel når skoler skal innføre nye vurderingsformer eller nye læreplaner.

Kunnskapsbasert språkarbeid i barnehager med flerspråklige barn

Lillejord, S., Johansson, L., Canrinus E., Ruud, E. & Børte, K. (2017). *Kunnskapsbasert språkarbeid i barnehager med flerspråklige barn – en systematisk forskningskartlegging*.

Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no.

[Les rapporten her.](#)

Kunnskapssenter for utdanning har gjennomført en systematisk forskningskartlegging med tittel *Kunnskapsbasert språkarbeid i barnehager med flerspråklige barn*, på oppdrag fra bydel Alna.

Rapportens hovedfunn:

Selv om det er store forskjeller på hvordan utdanningssystemene i ulike land er ulikt strukturert og organisert, er det store likhetstrekk i hva som skjer i pedagogiske relasjoner mellom barn og voksne.

Diskusjonen om metoder for språklæring har gått fra å tro at språk læres best om de holdes atskilt til å anta at translanguaging, (at man arbeider kryssspråklig med begge språk samtidig) egner seg best for barn som skal lære på to språk. Det skyldes at barnas kulturforståelse utvides når de forholder seg til ord og begreper fra begge språkene, og at et rikt ordforråd og god begrepsforståelse på førstespråket støtter utviklingen av andrespråket.

Barna lærer bedre når barnehagelærerne i tillegg bruker ikke-språklige strategier som gester og metaspråklige strategier. Et gjennomgående funn er at barna må stå i sentrum for aktivitetene og at barn lærer best når de er aktive.

Gjennomgående viser forskningen at det er viktig at barn i størst mulig grad og gjennom hele dagen, i formelle og uformelle læringssituasjoner, blir eksponert for språk gjennom varierte pedagogiske og didaktiske metoder som legger vekt på at barna skal snakke mest mulig.

Stress i skolen

Lillejord S., Børte K., Ruud E. & Morgan K. (2017). *Stress i skolen – en systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no.

[Les rapporten her.](#)

Den systematiske kunnskapsoversikten *Stress i skolen* er utarbeidet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og svarer på forskningsspørsmålet: Hva kan forårsake stress i skolen?

Rapportens hovedfunn:

Fire områder er viktige for å motvirke stress i skolen: 1) Undervisningen må være engasjerende, elevene må føle seg utfordret, aktive, glade og kompetente; 2) Elevene må oppleve et sosialt og trygt læringsmiljø hvor de får arbeide utforskende; 3) Arbeidsbelastningen må være jevn og skolen må vise elevene hvordan de skal sortere og prioritere oppgaver; 4) Skoleleder og lærere kan bidra til å unngå at det utvikler seg en stresskultur ved å ha en bevisst holdning til hvordan prestasjonsforventninger kommuniseres.

Forskningen skiller mellom positivt og negativt stress og påpeker at det er nødvendig å være litt stresset for å kunne prestere.

Studiene viser hvor viktig det er at elevene har nødvendige ressurser og strategier for å kunne håndtere egne og andres forventninger og den opplevelsen av stress som disse forventningene kan skape.

Lærere og skoleledere må ha oppmerksomhet om den gruppen elever som både rapporterer om mye stress og hyppig forekomst av psykiske helseplager.

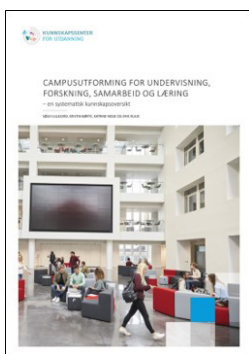
Elever som har strategier for å håndtere stress har også bedre forutsetninger for å utnytte de positive sidene ved stress, samtidig som de kan beskytte seg mot de negative. Barn og unge som opplever vanskelige eller konfliktfylte sosiale relasjoner vil ofte reagere med stress, og derfor er det særlig viktig at de opplever støttende relasjoner i skolen. Det ser ut som om jenter er mer avhengige enn gutter av å ha gode sosiale relasjoner i og utenfor skolen. Samtidig kan det virke som om jenter stresser hverandre.

Forskerne påpeker at høye skolekrav kan gjøre elevene engasjerte i skolearbeidet eller føre til utbrenthet og depresjon, og at kvaliteten på undervisningen og elevenes læringsmiljø har mye å si for utfallet.

Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring – en systematisk kunnskapsoversikt

Lillejord S., Børte K., Nesje K., & Ruud E. (2017). *Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring - en systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no.

[Les rapporten her](#).

«Denne rapporten gir oss en god oversikt over forskning om hvordan utforming av campus spiller inn på læring, trivsel og samarbeid. Slike kunnskapsoversikter er viktige bidrag til en kunnskapsbasert politikktutvikling»

Torbjørn Røe Isaksen,
Kunnskapsminister

Den systematiske kunnskapsoversikten *Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring* er utarbeidet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og svarer på forskningsspørsmålet: Hva kjennetegner campusutforming som har positiv innvirkning på undervisning, forskning, samarbeid og læring?

Rapportens hovedfunn:

Universiteter og høyskoler har flere oppgaver knyttet til sine kjerneoppgaver: forskning, undervisning, formidling og innovasjon. Campus, bygninger og rom må derfor utformes fleksibelt og med omtanke slik at den fysiske infrastrukturen støtter institusjonenes arbeid for å nå sine mål.

De inkluderte studiene viser at arkitektur og design helt klart legger føringer for hvilke typer aktiviteter som kan foregå i ulike rom. De viser også at romutforming kan bidra til å opprettholde gamle praksiser eller hindre at nye får utvikle seg.

Det påpekes at akademikere bør engasjere seg mer i spørsmål om arkitektur og utforming av rom for undervisning, forskning og læring og at ledelsen må følge opp institusjonenes ambisjoner om mer studentaktive arbeidsformer og mer bruk av digital teknologi med kurs for de ansatte. Hovedbudskapet i den systematiske kunnskapsoversikten er at de arkitektoniske løsningene som velges må harmonere med og kunne tilpasses de utdanningspraksiser institusjonene har som ambisjon å fremme, det studentene forventer å lære i høyere utdanning og den variasjonsbredden av læringsformer som de foretrekker.

Den systematiske kunnskapsoversikten har identifisert hindringsfaktorer for bruk av studentaktive læringsformer i høyere utdanning som kan plasseres i tre kategorier: fysiske hindringsfaktorer, hindringer som skyldes antall studenter og hindringer som kan tilskrives institusjonenes tradisjon.

Vitenskapelige artikler

Lillejord, S., & Børte, K. (2016). Partnership in teacher education—a research mapping. *European Journal of Teacher Education*, 39(5), 550-563 (se infoboks under).

Lillejord, S. (2017). Hva er relevant kunnskap i skolen? *Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik*, 3(1), 96-101.

Øvrige publikasjoner

Lillejord, S & Johansson, L. (2017). Effekten av fysisk aktivitet i skolen – mange uavklarte spørsmål. *Bedre skole nr. 4*, 11-15

I 2017 ble artikkelen Partnership in teacher education – a research mapping av Sølvi Lillejord og Kristin Børte ved Kunnskapssenter for utdanning valgt ut som en av fjorten artikler publisert mellom 2006 og 2016 i en spesialutgave av European Journal of Teacher Education - Changing Perspectives and Approaches in Contemporary Teaching.

Routledge feiret tidsskriftets 40-årsjubileum ved å gjøre disse fjorten artiklene åpent tilgjengelige (open access).

KOMMUNIKASJON OG FORMIDLING

Fra Venstre: Arild Bjørndal (Director, R-BUP), Jeremy Grimshaw (President, Campbell Collaboration), Rigmor Berg (Head of Unit, Social Welfare, Norway), Knut Sundell (Social Work Specialist, SBU, Sweden), Lena Adamson (Director, Swedish Institute for Educational Research, Sweden), Sølvi Lillejord, Director, Knowledge Centre for Education, Norway and Howard White (Campbell Collaboration).
Foto: Kristin Børte (KSU)

Nasjonale presentasjoner

Lillejord, S. (2017) Om lærerrollen og lærerprofesjonen. Seminar 26. januar, Lærernes Hus.

Lillejord, S. (2017) Ledernes plass i profesjonen. 16. februar, Utdanningsforbundet.

Lillejord, S. (2017) Partnerskap i lærerutdanningen. 8. mars, Universitetet i Tromsø.

Lillejord, S. (2017) Kunnskapssenter for utdanning og arbeidet om mellomledere i skolen. 9. mars, seminar for Fylkesopplæringsseksjonene, Losby Gods.

Børte, K., (2017) Erfaringer fra Kunnskapssenter for utdanning. Seminar om kunnskapsbasert politikktutforming 30 mars, Helse- og omsorgsdepartementet, Oslo

Børte., K. (2017) Mellomledere og profesjonalisering i skolen. Grunnskolefaglig nettverk 5. april, Gardermoen.

Lillejord, S. (2017) Kunnskapssenter for utdanning og Skolforskningsinstituttet ble bedt om å presentere arbeidet med å oppsummere utdanningsforskning på et Campbellseminar i Oslo. 4. mai.

Ruud, E. (2017) ”Økt gjennomføring av videregående opplæring. Hva er det som virker?”. Samarbeidskonferanse for ledere av ungdomskoler og videregående skole m. fl. Buskerud fylkeskommune og Fylkesmannen i Buskerud, 4. mai

Børte, K., og Ruud, E. (2017) Stress i skolen – en systematisk kunnskapsoversikt. Forskningsfrokost 15. juni, Grand hotel, Oslo

Børte, K (2017) A possible career opportunity: Knowledge Centre for Education. Karrieredag for PhD-studenter ved institutt for spesialpedagogikk 22. oktober, Helga Engs Hus, Universitetet i Oslo.

Lillejord, S. (2017) Kunnskapssenter for utdanning. 24. oktober, seminar for barnehagelærerutdanningen, Høgskolen i Buskerud.

Lillejord, S. (2017) Partnerskap i lærerutdanningen. 13. november, Universitetsskolekonferanse, NTNU.

Lillejord, S. (2017) innlegg 11.-13. november. internasjonale seminaret Intelligent Accountability, Universitetet i Bergen.

Internasjonale vitenskapelige konferanser

Hopfenbeck, T.N., Lillejord, S., Børte, K., Boggs, J. (2017) Potential impact of research on assessment for learning: A systematic review of reviews. AERA 2017, 27. April-1. mai, San Antonio, USA

Internasjonalt samarbeid

Lillejord, S. The Knowledge Centre for Education presentation, École Normale Supérieure (ENS). Lyon, Frankrike, 31. mars.

Lillejord, S. presenterte arbeidet ved Kunnskaps-senter for utdanning for Skolverket i Stockholm 31. januar.

Børte, K. besøkte Oxford University Centre for Educational Assessment (OUCEA), Oxford University 15-17 februar.

Lillejord, S. besøkte Skolverket i Stockholm og holdt innlegg om implementeringsutfordringer i utdanningssektoren 14. mars.

Lillejord, S., Børte, K. og Ruud, E. (2017) møte i EIPPEE-nettverket i Frankfurt, 11.-13. juni.

Kalandadze, T. holdt innlegg på workshop om systematic reviews og meta-analyse for PhD-kandidater, vitenskapelig ansatte og klinikere på universitetet, School for Advanced studies IUSS i Pavia, Italia. 23.-27. Oktober.

Lillejord, S. møte i EIPPEE-nettverket i Brussel, 23.-24. november.

Fra venstre: Dr. Valentina Bambini, Tamara Kalandadze og Ph.D stipendiat i "Cognitive Neuroscience and Philosophy of Mind", Luca Bischetti. Pavia, Italia 23.-27. okt

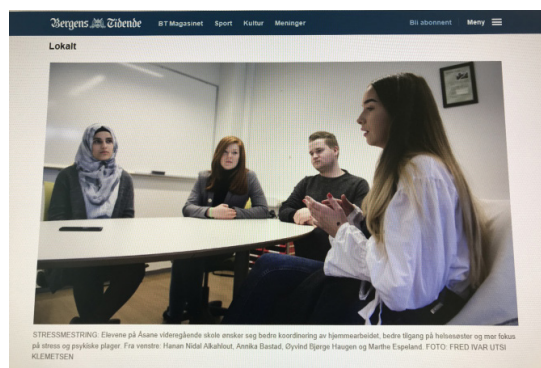
28. august hadde Kunnskaps-senter for utdanning besøk av Georgeta Ion, professor ved Universitat Autònoma de Barcelona, Departament de Pedagogia Aplicada. Professor Ion jobber for tiden med universitetets første systematiske kunnskapsoversikt. Den inngår i et toårig prosjekt som skal ta for seg elevvurdering ved 50 skoler i Catalonia, Spania. I den forbindelse tilbrakte hun en dag hos Kunnskaps-senter for utdanning for å lære mer om prosessene rundt systematiske kunnskapsoversikter. I spansk sammenheng er dette en lite brukt metode, men noen spanske forskere har begynt å interessere seg for denne måten å oppsummere forskning på. Kunnskaps-senter for utdanning er kjent internasjonalt

for vårt arbeid med systematiske kunnskapsoversikter, og derfor ønsket professor Ion å lære av våre erfaringer og få innspill til sitt videre arbeid med den systematiske kunnskapsoversikten om elevvurdering – på spansk.

NYHETSSAKER I MEDIA

Stress i skolen

Den systematiske kunnskapsoversikten *Stress i skolen* fikk mye omtale i media da den ble lansert i slutten av oktober 2017. I forkant hadde Kunnskapsdepartementet sendt ut en pressemelding om rapporten, og i løpet av få timer hadde både VG, Bergens Tidende og Aftenposten stress i skolen som hovedoppslag på sine nettsider. I tillegg omtalte 19 andre norske aviser, radioer og organisasjoner KSU sin kunnskapsoversikt via sine kanaler.

Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring – en systematisk kunnskapsoversikt

Etter lanseringen av Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring – en systematisk kunnskapsoversikt, har den bla. blitt referert til i Wikipedia under begrepet "Campus". I tillegg omtales den i artikler fra nyhetsavisen for høyere utdanning og forskning Khrono, NTNUs Universitetsavisa, Arkitektturnytt.no, UiT nettside og Agderavisen. Den har også blitt brukt av OsloMet og NTNU i forbindelse med deres saksarbeid om henholdsvis campus Lillestrøm og NTNU sin fusjon.

Øverst fra høyre faksimile om Stress i skolen rapporten fra nettutgaven til Bergens Tidende, midten venstre faksimile fra nettutgaven til VG og midten høyre faksimile fra nettutgaven til Aftenposten, samtlige fra 24. okt. 2017. Nederst til høyre, faksimile om campusrapporten fra nyhetsavisen for høyere utdanning og forskning, Khrono.

Fra venstre: Sølvi Lillejord, Kristin Børte og Esther Canninus. "Qualitative evidence synthesis" workshop i regi av Folkehelseinstituttet. Oslo 17. januar 2017

Øvrige aktiviteter

Sølvi Lillejord og Kristin Børte, møte med Foreldreutvalget for Grunnsopplæringen, 6. mai.

Kunnskapssenter for utdanning sitter i styringsgruppen for ICSEI2019 som skal være i Stavanger og har i 2017 deltatt på flere møter på Universitetet i Stavanger.

Sølvi Lillejord har vært engasjert i arbeid som ledes av NOKUT rettet mot lærerutdanning på masternivå og har deltatt i flere møter og på samlinger.

KSU har deltatt på kurs på Folkehelseinstituttet om systematiske kunnskapsoppsummeringer som inneholder kvalitative studier.

Sølvi Lillejord har deltatt i NRLU-møter.

Gjennom 2017 har Sølvi Lillejord og Kristin Børte hatt mange møter med KS i forbindelse med utarbeiding av en kunnskapsoversikt om mellomledere i skolen.

Sølvi Lillejord har hatt møter med Skoleproffene i Forandringsfabrikken.

Kunnskapsparlament

12. mai arrangerte Kunnskapscenter for utdanning i samarbeid med Utdanningsforbundet og ProTed, Senter for fremragende lærerutdanning ved UiO og UiT, et Kunnskapsparlament med tema «Hvem er lærerutdanneren?». Temaet var et direkte resultat av fjorårets kunnskapsparlament som konkluderte med at det er nødvendig å diskutere i mer detalj hvem som faktisk er lærerutdannere, hvor de er og hva deres bidrag i lærerutdanningen faktisk er. Keynote ble holdt av Ian Menter, professor Emeritus ved Department of Education, University of Oxford. Arrangementet hadde mer enn 100 deltakere, det ble streamet og er tilgjengelig på KSUs hjemmeside.

Nettsiden og kunnskapsbasen

Kunnskapscenterets hjemmeside består av en kunnskapsbase samt en rekke informasjons-oversiktsider og en nyhetstjeneste.

Fordi Kunnskapscenteret skal bidra til mer kumulativ utdanningsforskning er en viktig oppgave for senteret å etablere, fornye og vedlikeholde en kunnskapsbase med den beste tilgjengelige kunnskapen fra forskning om utdannings-spørsmål for hele sektoren. Her publiseres forskningsrapporter og kunnskapsoversikter for utdanningsfeltet. Biografisk informasjon og sammendrag publiseres på nettsiden, og mange av rapportene kan lastes ned som fulltekst i PDF format.

Oslo Litteraturhus 12. mai: Kunnskapsparlamentet "Hvem er lærerutdanneren?". Sølvi Lillejord o med keynote speaker professor Emeritus Ian Menter.

Sosiale medier

Kunnskapscenteret bruker sosiale medier for å supplere hjemmesiden og for å øke oppmerksomheten omkring tema vi ønsker å profilere. Facebook og Twitter brukes aktivt før, under og etter sentrale arrangement.

Per 31.12.17 hadde Kunnskapscenterets twitterfeed 460 følgere, mens Facebooksiden hadde 1.073 følgere.

Brukerrådet

Brukerrådet skal bistå KSU ved å fungere som en faglig diskusjonspartner for senteret.

ANSATTE I 2017

Sølvi Lillejord	Direktør
Erik Ruud	Seniorforsker
Kristin Børte	Seniorforsker
Konrad Morgan	Professor (20 % stilling)
Katrine Nesje	Forsker
Tamara Kalandadze	Forsker
Anne Charlotte Lindblom	Prosjektkoordinator
Esther Canrinus	Forsker (frem til juli 2017)
Lotta Johansson	Forsker (frem til juni 2017)

FORMATUTVIKLING

Kunnskapssenter for utdanning arbeider systematisk med å videreutvikle sjangeren systematiske kunnskapsoversikter (systematic reviews). Arbeidet gjennomføres for å møte kunnskapsbehovet hos senterets ulike målgrupper, slik som politikktutformere, forskere og ansatte i utdanningsadministrasjon og -praksis. Ved å utvikle ulike formater for syntetisert forskning, er det mulig å skreddersy produkter til ulike kunnskapsbehov. Arbeidet med å utvikle ulike formater er nært knyttet opp til tre av målene for Kunnskapssenteret: 1) å sammenstille og formidle forskning, 2) å bidra til en kunnskapsbasert politikktutforming, forvaltning og praksis og 3) å utvikle kompetanse og kapasitet på sammenstilling og oppsummering av forskningsresultater.

Formatene utvikles i forbindelse med ulike forskningsoppdrag og ved å tilpasse produkt til det aktuelle kunnskapsbehovet som samarbeidspartner eller oppdragsgiver har. De tre formatene systematisk kunnskapsoversikt, forskningskartlegging og forskningsoppsummering bygger alle på systematiske søk og transparent gjennomgang av forskningslitteraturen i alle ledd av prosessen. Det blir gjort brede litteratursøk på tvers av fagområder i flere elektroniske databaser. Et forhåndsbestemt sett av inklusjons- og eksklusjonskriterier blir brukt til å velge ut studiene og de blir også kvalitet- og relevansvurdert før endelig bestemmelse om inklusjon av studien blir gjort. Som en del av formatutviklingen jobber også Kunnskapssenteret med metodeutvikling for å forbedre metodene for syntetisering av kvalitativ forskning. Det er etterspørsel etter kvalitative studier og ønske om at de skal inkluderes i systematiske kunnskapsoversikter. Dette skyldes at man i tillegg til å få kunnskap om hva som virker også har behov for å

vite hvorfor noe har effekt eller hvordan effekten oppstår (eller uteblir). Hittil har Kunnskapssenteret syntetisert forskning i tre ulike formater:

Systematisk kunnskapsoversikt

En systematisk kunnskapsoversikt samler og syntetiserer studier om spesielle forskningstema eller problemstillinger, basert på systematiske søk og formelle kriterier for vurdering, utvelgelse og analyse av relevante studier. En systematisk kunnskapsoversikt forutsetter et bredt tilfang av primærlitteratur på temaet som undersøkes. Nytteverdien av en slik oversikt er at: 1) den gir solid dybde- og breddeinnsikt, 2) man kan si noe om hva som virker, hvordan det virker, ulike faktorer som påvirker, og viktige forutsetninger som må være tilstede for at det skal virke, 3) den kan identifisere kunnskapshull på feltet, samt teoretiske og metodologiske sterke og svake sider ved forskningen og 4) man kan være sikker på funnene som rapporteres. En systematisk kunnskapsoversikt er det mest omfattende av formatene for syntetisering av forskning.

Kunnskapssenter for utdanning har totalt utviklet seks systematiske kunnskapsoversikter: 1) Lærervurdering, 2) Frafall i videregående opplæring, 3) Overgang fra barnehage til skole (som også finnes i en engelsk versjon), 4) Fysisk aktivitet i ungdomsskolen, 5) Stress i skolen og 6) Campusutforming.

Forskningskartlegging

En forskningskartlegging (mapping) gir et overblikk over eksisterende forskning på et bestemt område. Den kan vise om det er grunnlag for å gjøre en systematisk kunnskapsoversikt på området og samtidig avsløre kunnskapshull på forskningsfeltet. En forskningskartlegging presenterer også konklusjonene fra den

forskningen som er kartlagt og gir en status over forskningen på feltet. En forskningskartlegging forutsetter at det finnes forskning på temaet og passer godt til et ungt forskningsfelt. Nytteverdien av en forskningskartlegging er at den: 1) gir et overblikk over eksisterende forskning på feltet, 2) gir et overblikk over og innsyn i temaene det forskes på, 3) gir en status for forskningen på feltet, og 4) avslører kunnskapshull.

Kunnskapssenter for utdanning har utviklet tre forskningskartlegginger 1) Partnerskap i lærerutdanningen, 2) ICT in education og 3) Kunnskapsbasert språkarbeid i barnehager med flerspråklige barn – en systematisk forskningskartlegging.

I 2017 har KSU arbeidet med å utvikle de forskjellige stegene i samtlige format ytterligere, blant annet ved å opprette et langsiktig samarbeid med Skolforskningsinstituttet.

Forskningsoppsummering

Forskningsoppsummering (review of reviews) er en systematisk gjennomgang av publiserte reviewartikler på et forskningsfelt. En forskningsoppsummering forutsetter at det finnes review-artikler på temaet og er et format som egner seg for temaer hvor det fins mye forskning.

Nytteverdien av dette formatet er knyttet til at det gir: 1) muligheter til å identifisere mønstre og trender i forskningen, 2) at man kan trekke sikre konklusjoner om hovedtrekkene i forskningen, og 3) det kan gjennomføres på kortere tid enn en systematisk kunnskapsoversikt.

Kunnskapssenter for utdanning har utviklet to forskningsoppsummeringer: 1) Forhold ved skolen med betydning for mobbing, på oppdrag

fra sekretariatet for Djupedalutvalget, KD og 2) Evnerike elever og elever med stort læringspotensial, på oppdrag av sekretariatet for Jøsandalutvalget, Udir. KSU har også utviklet et kunnskapsgrunnlag ”Lærerutdanning som profesjonsutdanning - forutsetninger og prinsipper fra forskning”.

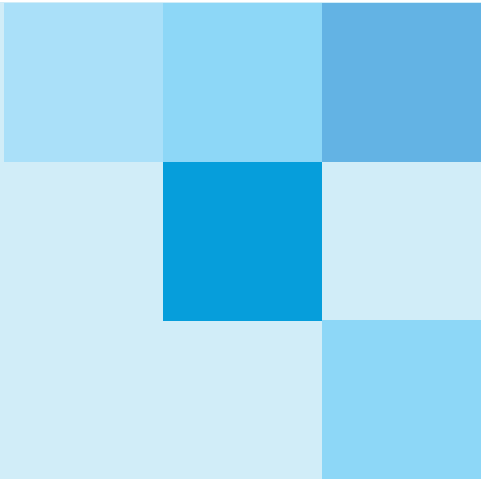
KUNNSKAPSSENTERETS PUBLIKASJONER I 2017

Lillejord, S. & Børte, K. (2017). *Lærerutdanning som profesjonsutdanning - Forutsetninger og prinsipper fra forskning*. Et kunnskapsgrunnlag. Oslo: Kunnskapssenter for Utdanning, www.kunnskapssenter.no.

Lillejord, S., Johansson, L., Canrinus E., Ruud, E. & Børte, K. (2017). *Kunnskapsbasert språkarbeid i barnehager med flerspråklige barn – en systematisk forskningskartlegging*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no.

Lillejord S., Børte K., Ruud E. & Morgan K. (2017). *Stress i skolen – en systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no.

Lillejord S., Børte K., Nesje K., & Ruud E. (2017). *Campusutforming for undervisning, forskning, samarbeid og læring - en systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no.

KUNNSKAPSENTER FOR UTDANNING

TELEFON: +47 22 03 70 00

EPOST: kunnskapssenter@forskningsradet.no

INTERNETT: www.kunnskapssenter.no

FACEBOOK: [kunnskapssenter](https://www.facebook.com/kunnskapssenter)

TWITTER: [kunnskapsrad](https://twitter.com/kunnskapsrad)